

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET

ZÁRÓJELENTÉS

2012-005-6

SÚLYOS VÍZIKÖZLEKEDÉSI BALESET

**Gönyű, Győr-Gönyűi Kikötő, Duna 1790,0 fkm
2012. február 05.**

**Önjáró szárazáruszállító hajó
02310489**

A szakmai vizsgálat célja a víziközlekedési baleset és a víziközlekedési esemény okának, körülményeinek feltárása, és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Jelen vizsgálatot

- a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény,
- a Londonban 1974. november hó 1. napján kelt „Életbiztonság a tengeren” tárgyú nemzetközi egyezmény és az ahhoz csatolt 1978. évi Jegyzőkönyv (SOLAS 1974/1978) kihirdetéséről szóló 2001. évi XI. törvény,
- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény (a továbbiakban: Kbt.),
- a víziközlekedési balesetek és a víziközlekedési események vizsgálatának részletes szabályairól szóló 77/2011. (XII. 21.) NFM rendelet,
- illetve a Kbt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006. (XII. 23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a nagyon súlyos víziközlekedési balesetet ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a súlyos víziközlekedési baleseteket és víziközlekedési eseményeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között közlekedési balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- A szakmai vizsgálat során a hivatkozott jogszabályokon túlmenően az A.849 IMO Code-ban (Code for the Investigation of Marine Casualties and Incidents) foglaltakat kell alkalmazni.
- Jelen Zárójelentés kötelező erővel nem bír, ellene jogorvoslati eljárás nem kezdeményezhető.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

Jelen Zárójelentés

alapjául a Vb által készített és az észrevételek megtétele céljából – rendeletben meghatározott – érintettek számára megküldött Zárójelentés-tervezet szolgált.

A Zárójelentés-tervezet megküldésével egyidejűleg a KBSZ főigazgatója értesítette az érintetteket a záró megbeszélés időpontjáról, és arra meghívta az érintett személyeket, szervezeteket.

AZ ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Az eset kategóriája		Súlyos víziközlekedési baleset
Vízi jármű	gyártója	Bodewes Millingen
	típusa	Önjáró szárazáruszállító hajó
	lobogója	Holland
	lajstromjele	02310489
	gyári száma	-
	tulajdonosa	SARO V. O. F. Rotterdam
	üzembentartója	SARO V. O. F. Rotterdam
	bérlője	-
Eset	napja és időpontja	2012. február 05. 18 óra 00 perc
	helye	Győr-Gönyüi Kikötő, Duna folyó 1790,0 fkm
Eset kapcsán	elhunytak száma	0
	súlyos sérültek száma	0
Vízi jármű rongálódásának mértéke		Gépházban a fenéklemez lékesedett
Lajstromozó állam		Hollandia
Lajstromozó hatóság		Comissie van Deskundigen voor Rijnvaart
Gyártást felügyelő hatóság		Comissie van Deskundigen voor Rijnvaart
Eset helyszíne alapján illetékes kivizsgáló szervezet		KBSZ

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója a súlyos víziközlekedési baleset vizsgálatára 2012. február 06-án az alábbi Vizsgálóbizottságot (továbbiakban Vb) jelölte ki:

vezetője	Sárkány Gábor	balesetvizsgáló
tagja	Király Péter	baleseti helyszínelő

Az eseményszemle áttekintése

A Vb 2012. február 06-án helyszíni szemlét tartott, a balesetben érintett személyeket meghallgatta, a hajó állapotát megvizsgálta. A helyszínen adatgyűjtést végzett, illetve a hajó ellenőrzését végző NKH által kiállított hajóvizsgálati jegyzőkönyvről iratfotókat készített. A Vb a Dunai Vízügyi Rendőrkapitányságtól a keletkezett dokumentumok, tanúvallomások, jegyzőkönyvek másolatait megkérte és megkapta.

A Vb a vizsgálatot ezen meghallgatások és dokumentumok alapján végezte el.

Az eset rövid áttekintése

A Saro önjáró teherhajó rakomány nélkül 2012. február 05-én 10 óra 00 perckor indult Bécsből a Győr-Gönyüi Kikötőbe kukorica rakományért. A rakományt Hollandiába szállította volna. A kikötőbe aznap 18 óra 00 perc körül érkezett. A kapitány az érkezést követően a gépház ellenőrzésekor 35-40 cm magasságú fenékvizet talált a hajófenékben. A vizet kiszívatta, a gépház hátsó harmadában, a hajó középvonala környékén talált 2-3 cm átmérőjű lyukat gumilemezzel és fahasábokkal eltömítette és értesítette a hatóságokat. A mentéshez tűzoltók is megjelentek, hogy segítsenek a víz kiszivattyúzásában.

A hajót a vízirendészet és az NKH is megvizsgálta, a keletkezett hiba miatt a DVRK a hajó üzemképességi bizonyítványát bevonta. Ezután bűvártechnika bevonásával,

fémlemezek és csavar alkalmazásával újabb ideiglenes javítás következett. A hajót az NKH újra megvizsgálta, és a második ideiglenes javítás után, engedélyük alapján üresen, javítás céljából saját főgép használatával elhagyhatta a kikötőt. A végleges javítás egy fémlemez felhegesztésével történt a komarnoi (Szlovákia) hajógyárban. A javításról bizonylat készült, és a hajó ezután visszakapta a hajóbizonyítványát.

Az eset kapcsán életveszély nem alakult ki, személyi sérülés, környezetszennyezés nem történt.

**1. sz. ábra: A víz felől álló hajó a lékesedett Saro önjáró teherhajó
Az ábrán látható a kikötő eljegesedett vízfelülete, amit rendszeres
időközönként hajóval törnek meg.**

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 Az úszólétesítmény útjának, munkavégzésének lefolyása

A Saro önjáró teherhajó üres állapotban 2012. február 05-én 10 óra 00 perckor indult Bécsből a Győr-Gönyüi Kikötőbe kukorica rakományért, amit Hollandiába szállított volna. A fedélzeten 3 fő teljesített szolgálatot, egy kapitány, egy kormányos, és egy, az adott szakaszra érvényes vonalvizsgálóval rendelkező hajókalauz. A személyzet a hajó és a főgépek indulás előtti ellenőrzésekor semmilyen rendellenességet nem tapasztalt.

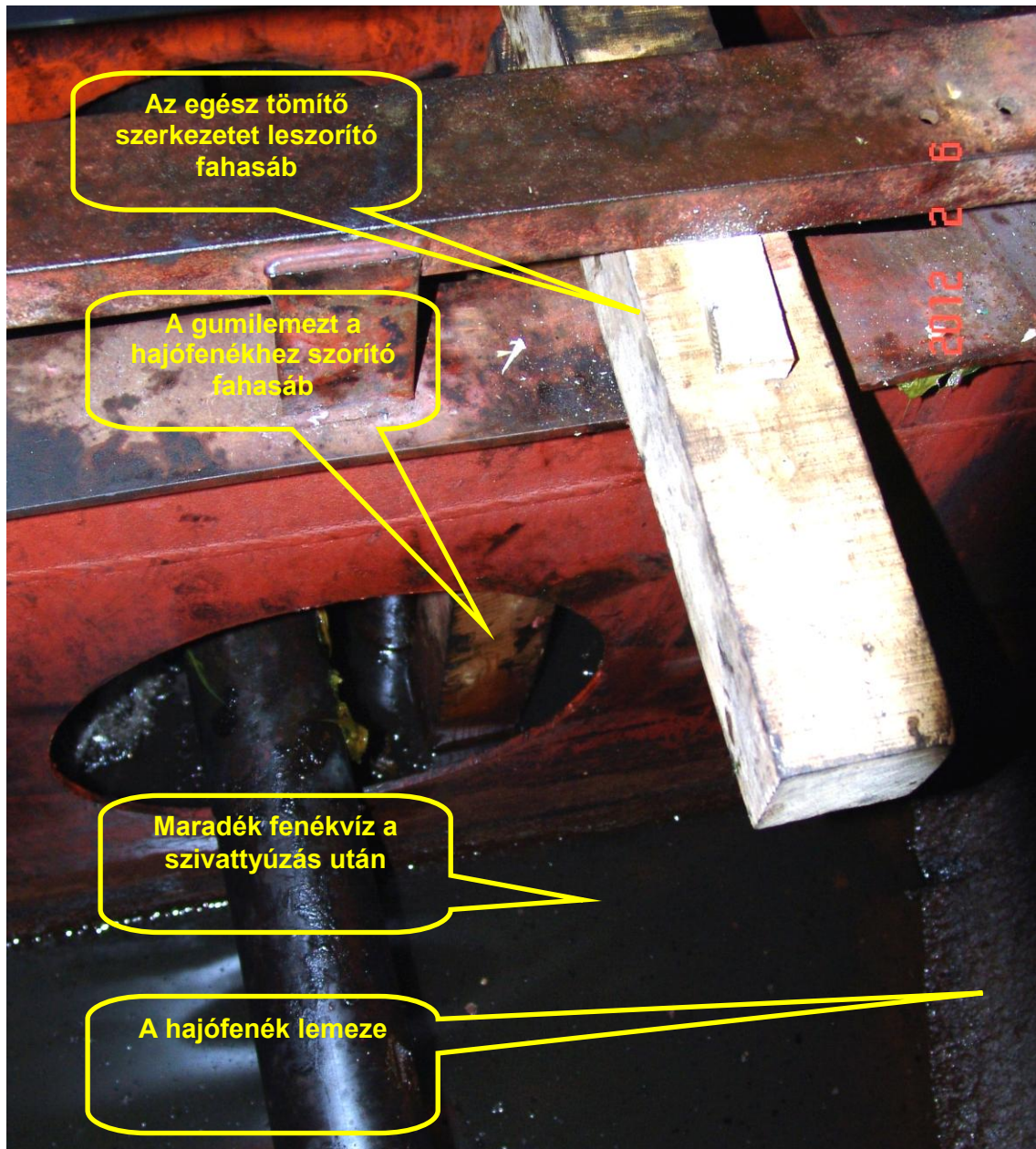
A folyószakaszon parti jegesedés volt, a víz felszínén jégtáblák úsztak, de jégzajlás nem volt jelezve, és a jegesedés miatt forgalomkorlátozás sem volt kiadva.

A hajó a kikötőbe aznap 18 óra 00 perc körül érkezett meg. A kapitány a géptér érkezés utáni ellenőrzésekor 35-40 cm magasságú fenékvizet talált a hajófenékben. A vizet kiszívatta, és értesítette a hatóságokat. A személyzet a fenékvíz kiszivattyúzása után a gépház hátsó harmadában, a hajó középvonala környékén talált egy 2-3 cm átmérőjű lyukat, amit a személyzet ideiglenesen, gumilemezzel és fahasábokkal tömített el. A mentéshez tűzoltók is kiérkeztek. A Vb-nek eltérő információi vannak a katasztrófavédelem beavatkozásának mértékéről.

A hajót az NKH másnap megvizsgálta, és a vizsgálat alapján megtiltották annak önálló közlekedését. Engedélyük alapján a hajó a tervezett javítási helyre, azaz a szlovákiai Komarnoi Hajójavítóba csak terheletlen állapotban, főgép használata nélkül, mellévelt alakzatban volt szállítható. A DVRK a hajó üzemképességi bizonyítványát bevonta, és átadta a szlovák hajózási hatóságnak, azzal a megjegyzéssel, hogy azt csak a javítás megtörténte és bizonylatolása után juttassák vissza a hajóra.

A kikötő területén ideiglenes javítást végeztek a hajót testen. Búvár bevonásával, a hajófenék lemezére kívülről egy 15x15 cm-es, belülről egy 10x10 cm-es fémlamezt, és szigetelőanyagot csavaroztak a lék köré. Az NKH a hajót 2012. február 23-án ismét megvizsgálta. A vizsgálatot járó főgéppel, üzemi körülmények között végezték, és a vizsgálat során szivárgást nem észleltek. Egyszeri alkalomra és egy útra szóló 30 napig érvényes útvonalengedélyük alapján a hajó jó látási viszonyok között, terheletlen állapotban, saját géperővel is elmehetett a Komarnoi Hajójavítóba a végleges javítás elvégzésére.

A hajójavítóban 2012. február 24-e és 28-a között a hajófenékre egy 6 mm vastag, 27x27 cm méretű fémlamezt hegesztettek, majd petróleumos próbával ellenőrizték a tömörséget. A javítás megtörténtéről bizonylatot állítottak ki 2012. február 28-án. A javítás költsége 1048 Euro volt. A Komarnoi Révkapitányság a bizonylat bemutatása után visszaadta a hajó üzemképességi bizonyítványát. A hajójavítót a hajó 2012. február 28-án 13 óra 40 perckor hagyta el.

2. sz. ábra: A lék első ideiglenesen eltömítése

A maradék fenékvíz miatt nem látszik a gumilemez. A gumilemezt egy fahasáb szorítja le, amit egy másik fahasábbal és ékkel rögzítettek a gépalaphoz.

1.2 Személyi sérülések

Sérülések	Személyzet	Utások	Egyéb személyek
Halálos	0	0	0
Súlyos	0	0	0
Könnyű	0	0	0
Nem sérült	3	0	

1.3 Az úszólétesítmény sérülése

Az önjáró teherhajó gépterében, a géptér hátsó harmadában, a középvonal környékén egy kb. 2-3 cm átmérőjű lyuk keletkezett.

1.4 Egyéb kár

Egyéb kárt a vizsgálat befejezéséig nem hoztak a Vb tudomására.

1.5 A személyzet adatai

1.5.1 A vízi jármű parancsnoka

Kora, neme, állampolgársága		48 éves, férfi, holland
Szakmai képesítése	Képesítés érvényessége	Rajnai hajóvezető képesítés
	Egészségügyi alkalmasság	A baleset idején érvényes
	Egyéb szakmai bizonyítvány	Rajnai vonalvizsga, Bécs-Bratislava vonalvizsga, radar és rádiókezelői vizsga
Behajózás ideje	Az adott hajón eltöltött idő	2007 óta folyamatos, a hajó tulajdonosa
	Utolsó 12 hónapban	12 hónap
	Utolsó 30 napban	30 nap

1.5.2 Az üzemvezető

Az önjáró teherhajón külön gépüzemvezető nem volt, a gépészeti feladatokat a hajóvezető látta el.

1.5.3 A személyzet egyéb tagjai

A Saro önjáró teherhajón a hajó vezetőjén kívül még két személy teljesített szolgálatot, egy kormányos és egy vonalvizsgálóval rendelkező hajókalauz.

A kormányos holland nemzetiségű, nő, 44 éves. A hajó kapitányával együtt Ő is társtulajdonosa a hajónak.

A hajókalauz 49 éves, szlovák nemzetiségű férfi, radarvizsgálóval is rendelkezik. Közvetlenül a baleset előtt, Bécsben szállt be a hajóra, rendelkezik a Duna ezen szakaszára érvényes vonalvizsgálóval.

A hajószemélyzet adatainak a baleset szempontjából nincs jelentősége, ezért további részletezésük nem szükséges.

1.6 Az úszólétesítmény adatai

Gyártás helye	Bodewes Millingen, Hollandia
Gyártás éve	1959.
Utolsó szemle helye, ideje	Hollandia, 2007. 08. 27.
Üzemképességi bizonyítvány érvényességi ideje	2014. 04. 15.

1.6.1 A hajótest adatai

Hajótest hossza	84,98 m
Hajótest szélessége	9,49 m
Hajótest utolsó víz alatti szemléje	2007. szeptember

1.6.2 A vízi jármű főmotor(ok) adatai

A hajó 2 db Detroit Diesel főmotorral és két hajócsavarral van ellátva. A főmotorok összteljesítménye 632 kW.

A motoroknak a baleset bekövetkeztének szempontjából nincs jelentősége, ezért további részletezésük nem szükséges.

1.6.3 A meghibásodott berendezés adatai

Az eset során nem hibásodott meg berendezés.

1.6.4 A vízi jármű terhelési adatai

Üres tömeg	nincs adat
Üzemanyag tömege	16320 kg
Rakomány tömege	0 kg
Összesen	16320 kg
Megengedett hordképesség	1265913 kg
Megengedett legnagyobb merülés	2,62 m
Merülés a baleset idején	1,10 m

1.7 Meteorológiai adatok

A baleset idején a léghőmérséklet a nap folyamán -12 °C és -8 °C között változott. A mérsékelt erősségű szél iránya északi, sebessége 20-25 km/h volt.

A baleset idején a folyón parti jegesedés volt, felszínén jégtáblák úsztak, de jégzajlást nem jeleztek. A baleset idején jegesedés miatt hajózási zárlat még nem került elrendelésre.

A hideg idő következtében növekvő jegesedés miatt az NKH 2012. február 09-én teljes hajózási zárlatot rendelt el, amelyet részlegesen, azaz a nagyhajók számára 2012. február 16-án, egyéb kishajók számára 2012. február 22-én oldottak fel.

1.8 Navigációs berendezések

A navigációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.9 Összeköttetés

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.10 Vízi út, kikötői adatok

Az eset a Bécs és Gönyű közötti vízi úton, illetve a Győr-Gönyűi Kikötő területén következett be.

A Duna ezen a szakaszon északnyugatról délkeleti irányba folyik. Jellemzően kanyargós folyású, számos helyen található gázló. A mederfenék anyaga kavicsos. A szakasz legjellemzőbb vízi műtárgya a Pozsony alatt, az 1851,75 fkm-nél kezdődő, és az 1810 fkm-nél a Dunába torkolló mesterséges Duna csatorna, benne a 8. és 10 csatorna km-ek között a duzzasztóművel. Meghajózása csak a duzzasztómű részét képező zsilipen keresztül lehetséges.

A balesetet megelőző napokon a pozsonyi, dévényi szakaszon jelentettek 30-80 %-os jégzajlást, illetve a Dunába ezen a szakaszon beömlő Morva folyón volt szintén jelentős jégzajlás. A baleset bekövetkeztének napján, bár jégzajlást nem jelentettek, a víz felületén jégtáblák úsztak, és a part mentén jegesedés volt észlelhető. A víz hőfoka 0,1 °C, a vízállás a medvei vízmércén 185 cm, a gönyői vízmércén 75 cm volt.

A Győr-Gönyői Kikötő a Mosoni-Duna jobb partján található, torkolata a Duna folyó jobb partján, az 1790,0 fkm-nél van. Területe 110 hektár, Vízmélysége a vízállástól függően 3-11 m, a hajók megengedett merülése 2,5 m. Darabáru és ömlesztett áru rakodására egyaránt szolgál, téli kikötőként is igénybe vehető. A kikötő vízfelületén a baleset időszakában a jeget folyamatosan törték.

1.11 Adatrögzítők

Az úszólétesítményen Saab R4 típusú AIS berendezés van felszerelve. Az automatikus hajóazonosító berendezés a baleset bekövetkeztére és az esemény vizsgálatára nem volt befolyással, ezért további részletezése nem szükséges.

1.12 A roncsra vonatkozó adatok

Az eset során roncs nem keletkezett.

1.13 Az orvosi vizsgálatok adatai

Igazságügyi-orvosszakértői vizsgálat

Igazságügyi-orvosszakértői vizsgálatra nem került sor.

1.14 Tűz

Az eset kapcsán tűz nem keletkezett.

1.15 A túlélés lehetősége

Az eset során életveszély nem alakult ki, személyi sérülés nem történt.

1.16 Próbák és kísérletek

A vizsgálat során próbákat és kísérleteket nem folytattak, a véleményalkotáshoz arra nem volt szükség.

1.17 Érintett szervezetek jellemzése

Az érintett szervezetek jellemzői az eset bekövetkezésére nem voltak hatással, ezért azok elemzése nem szükséges.

1.18 Kiegészítő adatok

A Vb-nek érdemi kiegészítő adatot nem hoztak tudomására és a fenti tényadatokon kívül más információt nem kíván nyilvánosságra hozni.

1.19 Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek

A kivizsgálás során az általánostól eltérő módszerek alkalmazása nem volt szükséges.

2. ELEMZÉS

Az eset idején a Saro önjáró teherhajó dokumentumai, illetve a szolgálatot teljesítő személyzet tagjainak képesítései érvényesek voltak.

Az indulás előtti ellenőrzéskor rendellenesség nem volt tapasztalható. A személyzet elmondása szerint az út folyamán felakadás, egyéb esemény nem történt.

Az eset idején a Dunán ugyan jegesedés volt észlelhető, hajózási zárlat azonban még nem került elrendelésre. Így a hajó korlátozás nélkül, jogszerűen közlekedhetett a folyón.

A személyzet tagjai menet közben, illetve a kikötés folyamán nem észleltek semmilyen olyan jelet, koppanást, ami a lékesedés megtörténte utalhatott volna. A kapitány elmondása szerint a lékesedés menet közben történhetett.

A hajó menet közben az eléje kerülő jégtáblákat jobbra-balra toltta el, illetve azok a hajó alá kerülve, a hajófenék alatt is elúszhattak.

A hajó érkezését követően, a gépház ellenőrzésekor vették észre a fenékvíz megemelkedett szintjét a gépházban, és azonnal megkezdték a kárelhárítást. A szakmai szabályoknak megfelelően kiszivattyúzták a vizet, értesítették a hatóságokat, és ideiglenesen eltömítették a léket, megakadályozva ezzel komolyabb káresemény bekövetkezését.

A Vb az elvégzett vizsgálat folyamán arra a következtetésre jutott, hogy a lékesedést a hajó alá került jégtáblák okozhatták úgy, hogy elúszva a menetben levő hajó feneke alatt, megsértették annak lemezelését. A hajó főgépeinek hangja és a jégtáblákkal történő ütközés zaja elnyomhatták azt a zajt, amikor a hajótest kilyukadt. A helyszíni szemle idejére már megtörtént a legelső ideiglenes tömítés, így a Vb-nek nem állt módjában a hajótest sérülésének szemrevételezése, de a fentiek, illetve a befolyt víz mennyisége a menet közbeni lékesedés lehetőségét támasztják alá.

A hajó további javítása is szakszerűen került elvégzésre.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

3.1 Az eset bekövetkezésével összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások

- Saro önjáró teherhajó, és a személyzet dokumentumai érvényesek voltak, korlátozás nélkül közlekedhetett.
- A téli időszakban a jegesedés megkezdődött, parti jegesedés volt, jégtáblák úsztak a víz felszínén.
- Az eset időszakában nem volt forgalomkorlátozás az érintett Duna-szakaszon.

3.2 Az eset oka

A Vb a független szakmai vizsgálat során arra a következtetésre jutott, hogy a súlyos víziközlekedési baleset a téli, hideg időszak alatt keletkező jegesedés miatt következhetett be azért, hogy a vízi útban levő jégtáblák a hajó alatt elúszva felsértették annak lemezelését.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

A Vb nem talált olyan körülményt, ami biztonsági ajánlás kiadását indokolná.

5. MELLÉKLETEK

1. sz. Melléklet: Meghatározások és rövidítések

Budapest, 2013. június 17.

Sárkány Gábor
Vb vezetője

Király Péter
Vb tagja

1. sz. Melléklet

MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

AIS	Automatic Identification System Automatikus Hajóazonosító Rendszer
DVRK	Dunai Vízirendészeti Rendőrkapitányság
IMO	International Maritime Organization Nemzetközi Tengerészeti Szervezet
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt.	A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
ms.	motoros
NFM	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium
NKH	Nemzeti Közlekedési Hatóság
SOLAS	Safety of Life at Sea (Életbiztonság a tengeren)
Vb	Vizsgálóbizottság